

Deutsche Schule Helsinki

Historian opetussuunnitelma

Luokat 10–12

**Deutsche Schule Helsinki
Malminkatu 14
00100 Helsinki**

1.11.2016

Alkusanat

Helsingin Saksalaisella koululla (DSH) on jo 135-vuotiset perinteet nk. kohtaamiskouluna. DSH:n historianopetus on ottanut omakseen kohtaamisajatuksen sisällyttämällä osaan luokkien 5–9 historianopetuksesta Suomen historian ja jakamalla sitä suomea äidinkielenään puhuville oppilaille myös suomeksi.

DSH:n lukion opetussuunnitelmassa kohtaamispedagogista ajattelua halutaan jatkaa. Suunnitelmaa on laajennettu koulukohtaisin tavoittein ydinopetussuunnitelman hengessä lisäämällä siihen aiheita Suomen historiasta – vertailtavaksi saksalaiseen ja kansainväliseen historiaan. Tarkoituksena on luoda opiskelijoiden kehittyvälle historiatietoisuudelle laaja kulttuurihistoriallinen pohja. Samalla kasvaa myös kielen merkitys. Jos historianopetus haluaa yhdistää Saksan, Suomen ja kansainvälisen historian sisältöjä, sen täytyy – etenkin Saksan ulkomaankoulun ollessa kyseessä – ottaa huomioon kielen rooli. Kieli on silloin yhtälailla analyysin kohde kuin myös diskurssin väline. Lähteiden kielenä on – ydinopetussuunnitelman liitteen mukaisesti – ensisijaisesti saksa, vaikkakaan ei välttämättä poissulkevasti. Tämä ei kuitenkaan päde opetuskielen, joka lähtökohtaisesti ei ole riippuvainen lähteiden kielestä. Niinpä ”lukuaineita, jotka ovat pätevytymisaineita, [...] voidaan opettaa saksan kielellä, kaksikielisesti tai vieraalla kielellä / maan kielellä” [suomennos on DIA-asetuksesta: *DIA-Ordnung zur Erlangung der Allgemeinen Hochschulreife §4(4)*]. Koulumme lukiosuunnitelmassa, joka yhteiskunnallisista aineista tarjoaa myös taloustietoa saksaksi sekä maantietoa kaksikielisenä (saksa, englanti), historianopetuksen tulee yllä esitetyn ajatuskulun mukaan olla se paikka, jossa opiskelija voi päättää, millä kielellä hän haluaa puhua ja kirjoittaa kustakin aiheesta. Valita voi kahdesta äidinkielestä, saksasta ja suomesta. Historiasta on siis tarjolla kaksi valinnaista kurssia: toisen opetuskieli on saksa ja toisen suomi.

Opetuskielten valinnaisuutta ei kuitenkaan pidä ymmärtää poissulkevasti, vaan tarkoitus on helpottaa opiskelijoita lähestymään historiaa. Toinen kielistä pysyy lähteiden kielenä ja on aina osa opetusta. Saksankielisten lähteiden lisäksi luetaan suomenkielisiä (ja myös englanninkielisiä) lähteitä. Näin huomioidaan monikielisyyden konsepti, suomalaisen opetussuunnitelman perusteiden keskeinen tavoite, joka siten yhdistyy sisällöllisiin pohdintoihin ja opiskelijoiden omaan monikielisyyteen. Kielitietoisuudesta tulee osa historiatietoisuutta. Historiaa narratiivina ei lähestytä enää pelkästään sisällön, vaan myös välineen eli kielen kautta.

Alla oleva opetussuunnitelma pohjaa ydinopetussuunnitelmaan ja sen johtoajatuksiin taitojen oppimisesta. Sen tarkoituksena on soveltaa niin sisällöllisesti kuin kielellisestikin saksalaisen historianopetuksen tilaa Saksan ulkomaankouluun ja käsittää se lisäarvona.

Vuosiluokka 10				
Vuoden teema: Modernin alku ja kehitys Euroopassa				
Tavoitteet	Sisällöt	Aika	Menetelmät (ei tiukkaa rinnastusta sisältöihin)	Ainerajat ylittävät mahdollisuudet
Opiskelija oppii miettimään maailmanhistorian aikakausten jaottelumahdollisuuksia.	historian aikakausten hahmottaminen antiikista nykypäivään	1		kirjallisuuden, kuvataiteen ja musiikin aikakaudet saksa, musiikki, kuvataide
Modernin alku – Eurooppa muuttuu				
Opiskelija tunnistaa 1400- ja 1500-luvut käännekohtaksi ja osaa selittää aikakautta eri elämän- ja tiedonalojen pohjalta.	<ul style="list-style-type: none"> •renessanssi ja humanismi, varhaiskapitalismi •reformaatio •Suomi osana Ruotsia 	2-6 1-2	<ul style="list-style-type: none"> •historialliset lähteet •historioitsijan työskentelytapa •kuvälähteiden, kuten taidemaalauksen, pilapiirrosten, graafisten esitysten, valokuvien, julisteiden jne., tulkitseminen •<i>mahdollisuus yksilöintiin:</i> eri elämäkertojen käsittely 	

Opiskelija osaa selittää, että absolutismi oli keskiaikaan verrattuna moderni, rationaalisista näkökohdista syntynyt aikakausi.	valtakäsitys absolutismin aikana, merkantilismi, porvarillinen yhteiskunta	4-6	historian kirjallisten lähteiden ja kuvailevien tekstien kriittinen tarkastelu, jäsennelty esittäminen, luokittelu ja tulkinta	
<i>"Sapere aude" – emansipoitumispyrkimys ja itsetuntemus poliittisen osallistumisen moottoreina</i>				
Opiskelija osaa selittää valistuksen peruskäsitteet ja ottaa niihin myös omakohtaisesti kantaa.	<ul style="list-style-type: none"> •valistuksenajan politiikan, yhteiskunnan ja tieteiden peruskäsitteitä •Preussi esimerkkinä valistuneesta itsevaltiudesta 	8	referaattien ja esitelmien pitäminen	saksa, ranska
Opiskelija osaa hahmotella Ranskan vallankumouksen syyt ja seuraukset ja arvioida niitä Euroopan sosiaalisen ja valtiollisen kehityksen taustaa vasten.	<i>Ranskan vallankumous liberalisoinnin ja terrorin puristuksessa</i> <ul style="list-style-type: none"> •vallankumouksen syttymisen syyt Ranskassa •Ranskan vallankumouksen kulku ja lopputulos •vallankumouksen vaikutus Saksaan ja muuhun Eurooppaan 	4-6	rakenneanalyysi: historiallinen syyanalyysi	

Kansakunnan etsintä identiteettiä rakentavana tekijänä

<p><i>Lisätavoite:</i> Opiskelija osaa esitellä 1800-luvun alun poliittisen historian sekä taloushistorian kulun.</p>	<p>Napoleonin valtakauden vaikutus Saksaan, esim. Code Napoléon, Preussin reformit</p>	<p>1-2</p>	<ul style="list-style-type: none"> •yleiskatsauksen laatiminen •arviointi ja kannanotto 	
<p>Opiskelija osaa arvioida Wienin kongressin lopputulosta (restauraatio ja Euroopan uusi järjestys).</p>	<p><i>Eurooppa restauraation ja liberalisoinnin välissä I</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Wienin kongressin lopputulokset •Euroopan uusi järjestys; Suomi suurvaltojen pelinappulana: Suomi Venäjän autonomisena alueena •restauraatio 	<p>4-6</p>	<ul style="list-style-type: none"> •historiallinen arviointi •suomalaisten lähteiden analysointi 	
<p>Opiskelija osaa nimetä vuosien 1848–49 vallankumouksellisten tavoitteet ja intressit Saksassa, analysoida perustuslakiluonnosta ja sijoittaa vallankumouksen eurooppalaiseen kontekstiin.</p>	<p><i>Eurooppa restauraation ja liberalisoinnin välissä II</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •liberalismi ja kansallisvaltiopyrkimys aikana ennen vuoden 1848 vallankumousta ("Vormärz": Wartburgin festivaalit, Karlsbadin asetukset, Hambachin festivaali) sekä itse vallankumouksen aikana (kulku, puolueet, perustuslaki) <p><i>Epäonnistunut vallankumous 1848–49: Saksan erillistien alku vai demokratian peruskiven muuraus?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •vallankumouksen lopputulokset ja seuraukset <p><i>Kulttuurikansakunta vai poliittinen kansakunta?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •kansallistunne Suomessa 	<p>6-8</p>	<ul style="list-style-type: none"> •historiallinen rakenneanalyysi: syynanalyysi, keskustelun juontaminen, perustuslakivertailu •mahdollisuus ylös- ja alaspäin erittelyyn: roolipeli – Frankfurtin Paavalinkirkko •historiallinen arviointi •historiallinen vertailu 	<p>romantiikan virtaukset, kansallisromantiikka</p> <p>saksa, musiikki, kuvataide</p>

Ihminen, tekniikka, ympäristö: teollistuminen sivilisaation murrostekijänä

<p>Opiskelija osaa kuvailla Euroopan teollistumisen alkua ja kehitystä – ottamalla myös huomioon Saksan tilanteen – ja selittää sen vaikutuksia ympäristöön.</p> <p>Opiskelija oppii esittelemään ja tulkitsemaan teollistumisen seurauksia Euroopan valtioiden, myös Saksan, perinteiselle yhteiskuntarakenteelle.</p>	<p><i>Modernisointi = edistys?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •teollistuminen Saksassa ja Suomessa: yhteiskunnallinen ja sosiaalinen kehitys, elämä kaupungissa ja maaseudulla, teollinen edistys, vaikutukset Suomen ja Saksan yhteiskuntarakenteisiin 	<p>6-8</p>	<ul style="list-style-type: none"> •historiallisten yhteyksien selittäminen omin sanoin •yhteydet muihin aihepiireihin •<i>mahdollisuus yksilöintiin:</i> yksittäistapauksen analysointi: kaupunkien teollinen kehitys 	<p>höyrykone tekninen kehitys</p> <p>fysiikka</p>
<p>Opiskelija osaa selittää ns. sosiaalisen kysymyksen ratkaisuyrityksiä ja keskustella niistä.</p>	<p><i>Modernisointi ja modernisoinnin häviäjät</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •sosiaalisen kysymyksen ratkaisuyritykset Saksassa, esim. huolenpito työntekijöistä yrityksissä, kristillinen huolenpito, sosiaalinen lainsäädäntö,... •...ja Suomessa, esim. työväenliikkeen synty 	<p>6-8</p>	<ul style="list-style-type: none"> •vertailua ja keskustelua •<i>mahdollisuus ylös- ja alaspäin erittelyyn:</i> sosiaalisen kysymyksen eri ratkaisuyrityksiä (erittelyä kiinnostuksen mukaan) 	

Vuosiluokka 11

**Vuoden teema:
Moderni – yksisuuntainen katu? (H.-U. Thamer)
Saksa ja Suomi vapauden ja sarron välissä**

Tavoitteet	Sisällöt	Aika	Menetelmät	Ainerajat ylittävät mahdollisuudet
<i>Lisätavoite:</i> Opiskelija osaa yleisesti esitellä Saksan valtakunnan historiaa – erityisesti myös poliittisesta, taloudellisesta ja sosiaalisesta näkökulmasta.	<i>Keisarikunta modernisoinnin ja jatkuvuuden paineessa</i> •alla mainittujen seikkojen yleiskatsaus	2	tiedon poimintaa kuvailevasta tekstistä	
<i>Saksa 1871–1918: uusi valtio Euroopan epävakaisuustekijänä?</i>				
Opiskelija osaa hahmotella Saksan kansallisvaltion synnyn ja keisarikunnan sisäisen rakenteen.	<i>Toteutuuko 1848?</i> •valtakunnan perustaminen ylhäältä päin •keisarikunnan perustuslaki	4	perustuslakimallin analysointi	

<p>Opiskelija osaa selittää valtakunnan perustamisessa syntyneitä ongelmakohtia (mm. demokratiavaje, ulkopoliittika).</p>	<p><i>Sisäpolitiikka: modernisointi vs. perinteisyys</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •teollistuminen, työläiskysymys, SPD •militarismi, nationalismi Saksan valtakunnassa, valtakunnan viholliset •Suomi: venäläistäminen, eduskunnan perustaminen, puoluejärjestelmä <p><i>Ulkopolitiikka: vakauttamista ja pyrkyä maailmanvallaksi</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •liittoumia: Bismarck – Vilhelm II 	<p>6</p>	<p>pilapiirrosten analysointi</p> <ul style="list-style-type: none"> •mahdollisuus ylös- ja alaspäin erittelyyn: <p>vaikeusasteeltaan erilaisia pilapiirroksia</p>	<p>suomi</p>
<p>Imperialismi ja I maailmansota – miten ”alkukatastrofiin” päädyttiin?</p>				
<p>Opiskelija osaa hahmotella eurooppalaista kolonialismia ja arvioida sen merkitystä sekä kolonisoitujen että kolonisoijien kannalta.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •1400–1800-luvut •etenemistä esimerkkimaan avulla, esim. Namibia 	<p>2-4</p>	<ul style="list-style-type: none"> •karttojen tulkintaa, lähdeanalyysi <ul style="list-style-type: none"> •mahdollisuus ylös- ja alaspäin erittelyyn: <p>eri siirtomaiden tutkiminen (erittelyä kiinnostuksen ja vaikeusasteen mukaan)</p>	<p>englanti, ranska</p>
<p>Opiskelija osaa kuvailla imperialismin vaiheet.</p>	<p>hallitsemismuodot ja seuraukset siirtomaalle ja emämaalle</p>	<p>2-4</p>	<ul style="list-style-type: none"> •pilapiirrosten analysointi •historiallinen vertailu 	<p>englanti, ranska, venäjä</p>

Opiskelija osaa kuvailla ja arvioida siirtomaavallan purkautumista.	<ul style="list-style-type: none"> •dekolonisaation aallot 1918, 1945, 1960 •rauhanomainen ratkaisu esim. Intiassa tai Ghanassa vs. sota esim. Algeriassa 	2-4	lähdeanalyysi	englanti, ranska
Opiskelija oppii nimeämään ensimmäisen maailmansodan keskeiset syyt mukaan lukien kysymyksen sotasyällisyydestä ja arvioimaan niitä, hän osaa hahmotella sodan kulun ja kertoa keskeiset, myös yhteiskunnalliset, sodan lopputulokset.	<ul style="list-style-type: none"> •syiden moninaisuus (ideologiset, poliittiset) •sotasyällisyyskysymys •Schlieffen-suunnitelma, asemasota •linnarauha •sotatuotanto •käänteentekevä vuosi 1917 <p><i>Tsaarinvallan luhistumisesta avautui Suomen mahdollisuus</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •Suomen itsenäisyys •Suomen synty selitettynä kansalaissodan kokemusten perusteella •kansalaissodan syyt ja seuraukset, hallituskysymys 	6	<ul style="list-style-type: none"> •monikausalliteetti •historiallinen arviointi 	
<i>Naisen asema emansipaation ja perinteisen roolin välissä</i>				
Opiskelija osaa selittää – pitkittäissuuntaisesti –, miten naisen rooli muuttui teollistumisen ajasta ja ensimmäisestä maailmansodasta aina äänioikeuden saamiseen asti, ja keskustella siitä.	naisen rooli Suomessa ja Saksassa, esim. perheen rooli, sukupuolten suhteet, ansiotyö	2	<ul style="list-style-type: none"> •historiallinen vertailu •<i>mahdollisuus ylös- ja alaspäin erittelyyn:</i> projektityöskentelyä, aiheena naiset eri sosiaalisista kerrostumista Saksassa ja Suomessa 	

Kansallishistorian vertailua – Saksa ja Suomi

<p><i>Lisätavoite:</i> Opiskelija osaa esitellä pääpiirteissään 1900-luvun ensimmäisen puoliskon historiankulun siten, että Saksan ja Euroopan historia nivoutuu siihen (ydinopetussuunnitelma, s. 14).</p> <p>Opiskelija osaa kuvailla ja puntaroiden arvioida Suomen itsenäisyyden keskeisiä tekijöitä.</p>	<p>Saksan ja Suomen historian vertailua seuraavan kysymyksenasettelun valossa:</p> <p><i>Miten Suomen itsenäisyyden varmistaminen onnistuu?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •orastava ulkopolitiikka, poliittinen jälleenyhdistyminen ja elpyminen •<i>huomautus:</i> teema voidaan huomioida joko yhtenäisenä kokonaisuutena tai käsiteltäessä Saksan historian yksittäisiä vakioaiheita 	6	<ul style="list-style-type: none"> •kuvailevien tekstien laatiminen •syy-yhteyksien tulkitseminen, näkökulmien moninaisuus 	
---	--	---	--	--

Weimarin tasavalta – tuomittu epäonnistumaan?

Opiskelija osaa selittää Weimarin tasavallan synnyn siten, että taustalla vaikuttaa tappion ja vallankumouksen kokemus.	<ul style="list-style-type: none"> •Vallankumous 1918–1919 •aselepo ja Versailles'n rauhansopimus 	4-5	<ul style="list-style-type: none"> •poliittisten julisteiden analysointi •mahdollisuus ylös- ja alaspäin erittelyyn: vaikeusasteeltaan erilaisia julisteita 	
Opiskelija pystyy nimeämään perustuslain keskeiset kohdat ja arvioimaan niitä vertailevasti.	Weimarin perustuslaki (kansalaisyhteiskunta, vaalijärjestelmä, edustettavuus) vs. Suomen perustuslaki	2	perustuslakien vertailu	
Opiskelija osaa sijoittaa kultaisen 1920-luvun historialliseen kontekstiin ja selittää ajan taloudellista kehitystä ongelmalähtöisesti.	<ul style="list-style-type: none"> •kultainen kaksikymmentäluku suhteellisen vakautumisen aikajaksona •Stresemannin ulkopoliittikka 	2	kuva-analyysi	kuvataide, musiikki
Opiskelija harjaantuu tunnistamaan yhteiskunnan polarisoitumisen ja demokratian rapautumisen.	<ul style="list-style-type: none"> •demokratia ilman demokraatteja, talouskriisi, Weimarin tasavallan kolme viimeistä hallitusta ("Präsidiakabinette"), tasavallan epäonnistuminen •vertailua: radikalismi Saksassa ja Suomessa 	2-4	tilastoanalyysi	

Kansallissosialistisen diktatuurin edellytykset ja seuraukset

<p>Opiskelija osaa kertoa Saksan kansallissosialistisen työväenpuolueen (NSDAP) valtaannoususta, Saksan muuttumisesta diktatuuriksi sekä tämän kehityksen seurauksista valtiolle, yhteiskunnalle, kulttuurille ja henkiselle elämälle Saksassa.</p>	<p><i>Lallinen tie oikeudeettomaksi valtioksi?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •NSDAP:n nousu •Hitlerin ”vallananastus” 	5	historiallisten tapahtumien arviointi	saksa
<p>Opiskelija harjaantuu pohtimaan kansallissosialismin välineitä ja toimenpiteitä, mm. ideologiaa, hallitsemiskäytäntöjä sekä talous-, sosiaali- ja ulkopoliittikkaa.</p>	<p><i>Kansallissosialistinen diktatuuri sorron ja liikekannallepanon paineessa</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •opposition alistaminen (”määräys kansan ja valtion suojelemiseksi” eli ”Reichstagsbrandverordnung”) •Führerin valtio •yhtenäistäminen eli ”Gleichschaltung” ja kansallissosialistinen ideologia <p><i>Rauhanvakuuttelua ja sotavalmisteluja</i></p> <ul style="list-style-type: none"> •talouspolitiikka sotapolitiikkana •ulkopolitiikka ja sodan valmistelu 	7	poliittisen puheen analysointi	

Opiskelija osaa historiallisesti luokitella kansallissosialismin rikokset toisen maailmansodan aikana.	<i>Elintila ("Lebensraum") ja hävityssota</i> •sodanjohto idässä <i>Itsenäinen sota sodassa?</i> •Suomen talvisota, välirauha, jatkosota (aseveljeys) •Suomen ja Saksan valtakunnan välinen yhteistyö	2-4	kirjallisten lähteiden analysointi	
Opiskelija pystyy kuvailemaan ja luonnehtimaan holokaustia ja ottamaan siihen kantaa historiallisen vastuun taustaa vasten.	<i>Mahdottoman mahdollisuus</i> •keskitysleirien järjestelmä •holokaustin merkitys Saksalle, Suomelle ja Euroopalle	4	•historiallisten arvoarvoistelmien muodostaminen •historiatietoisuus nykyaikaan nähden • <i>mahdollisuus yksilöintiin:</i> eri muistamismuotojen tutkiminen	etiikka, filosofia, uskonto
Opiskelija osaa selittää vastarinnan motiiveja, mahdollisuuksia ja rajoja.	<i>Saksalaiset – syyllisten kansa?</i> •esimerkkejä vastarinnan muodoista ja vastarintaryhmistä	2-4	diskursiivisia esityksiä	etiikka, filosofia
Opiskelija osaa hahmotella toisen maailmansodan lopun ja työstää historiallisessa kontekstissa siihen liittyvää pakenemista ja karkottamisia Keski- ja Itä-Euroopassa.	<i>Saksa perikadon ("Untergang", J. Fest) ja vapautuksen välissä</i> •totaalinen sota •sodan päättyminen 1945 Saksassa, Euroopassa ja maailmassa •"Stunde Null": "Saksa vuonna nolla"	2-4	•elokuva-analyysi •historiallinen arvoarvoistelma	
Opiskelija oppii selittämään 1900-luvun totalitaaristen hallitsemismuotojen tuntomerkkejä (osa 1).	•fasismi •stalinismi	2	poliittisten konseptien ja ideologioiden vertailu	

Vuosiluokka 12				
Vuoden teema: Maailma demokratian ja diktatuurin välissä Järjestelmien kilpailu postmodernilla aikakaudella				
Tavoitteet	Sisällöt	Aika	Menetelmät	Ainerajat ylittävät mahdollisuudet
<i>Kansallinen itsemäärääminen kylmän sodan aikakaudella</i>				
Lisätavoite: Opiskelija osaa pääpiirteissään esitellä 1900-luvun loppupuoliskon historiallisen kulun siten, että Euroopan historia nivoutuu siihen.	<i>Kansainvälinen kehys...</i> • idän ja lännen välinen konflikti • kylmä sota – käsitteen määrittäminen ja jaksotus, järjestelmien välinen kilpailu, sijaissodat <i>... ja kansallinen politiikka</i> • Suomi idän ja lännen välissä • Suomen uusi ulkopoliittinen tilanne (Paasikivi, Kekkonen)	4-6	pilakuvien analysointi	yhteys Saksan-matkaan
<i>Saksan jakautuminen – vaihtoehtotonta historiaa?</i>				
Opiskelija hallitsee pääpiirteittäen sodanjälkeisen ajan poliittiset ja taloudelliset näkökohdat vuoteen 1949 saakka.	• Saksan sodan jälkeen • Potsdamin konferenssi • Marshall-suunnitelma	4-6	kirjallisten lähteiden analysointi	

Opiskelija pystyy esittämään sekä sisä- että ulkopoliittisista lähtökohdista kahden saksalaisvaltion synnyn.	<ul style="list-style-type: none"> •1949 BRD (Länsi-Saksa) vs. DDR (Itä-Saksa) •liittyminen itä- tai länsiblokkiin 	2-4	perustuslakivertailu		
Opiskelija oppii selittämään 1900-luvun totalitaaristen ja liberaalien hallitsemismuotojen tuntomerkkejä (osa 2).	<ul style="list-style-type: none"> •”kansandemokratia” vs. parlamentaarinen demokratia 	2	<ul style="list-style-type: none"> •arkihistoria •vertailua: tuomiovalta eri olosuhteissa 		
Opiskelija harjaantuu soveltamaan retorisia keinoja ja osallistumaan aktiivisesti keskusteluihin.	<ul style="list-style-type: none"> •lainsäädäntö Länsi-Saksassa 	2-4	<ul style="list-style-type: none"> •rooli- ja muut pelit (”Planspiel”) •väittelyä •mahdollisuus ylös- ja alaspäin erittelyyn: roolijakoa kiinnostuksen ja taitojen mukaan 	<ul style="list-style-type: none"> •projekti (esim.Saksan liittopäiviä simuloiva peli ”Planspiel Bundestag”) •saksa 	
Kahden saksalaisvaltion erillinen kehitys ja Suomen sisäinen eheytyminen					
Opiskelija osaa vertailla ja arvioida kahden saksalaisvaltion perustekijöitä ja rakenteita.	<ul style="list-style-type: none"> •demokratia vs. sosialistinen yhtenäisvaltio, suunnitelmatalous vs. markkinatalous •Suomi: talouden kehitys toisen maailmansodan jälkeen (”talousihme”): hyvinvointivaltio 	6-8	graafien ja taulukoiden vertailu		

Opiskelija osaa tutkia Länsi- ja Itä-Saksan historiallista kehitystä.	<i>Demokratisointi ja "uusi suunta"</i> •1960-luvun lopun yhteiskunnallinen mullistus, ympäristö- ja rauhanliike, terrorismi •valvonta ja yksityinen onni: Itä-Saksan turvallisuus- ja tiedusteluorganisaatio (Staatssicherheit) sekä "oma soppi -yhteiskunta" ("Nischengesellschaft")	2-4	•elokuva-analyysi •esimerkkitapauksia •elämäkertoja	saksa	
Saksojen jälleenyhdistyminen – toteutuuko 1848?					
Opiskelija osaa esitellä jälleenyhdistymisen prosessia rauhanomaisena vallankumouksena.	•muurin murtuminen •2 plus 4 -sopimus (Saksojen yhdistymissopimus) •Neuvostoliiton poliittinen kevät	2-4	elokuva-analyysi		
Saksa ja Suomi EU:n jäseninä					
Opiskelija osaa esitellä EU:n kehitystä.	•EU:n perustamiseen johtaneiden tärkeimpien sopimusten yleiskatsaus (esim. Euroopan hiili- ja teräsyhteisö) •Suomen integraatio •Suomen suhde Natoon	2	aikajana		

<p>Opiskelija osaa analysoida EU:n roolia Saksan uudelleenintegroitumisessa valtioiden yhteisöön.</p>	<ul style="list-style-type: none"> •Saksan uudelleenaseistaminen ("Wiederbewaffnung") •uusi idänpolitiikka •osallistuminen taisteluihin 	<p>2</p>	<ul style="list-style-type: none"> •kuva-analyysi •ajan lehtiartikkeleiden vertailu •<i>mahdollisuus yksilöintiin:</i> ajankohtaisten kysymysten tutkiminen 		
---	--	----------	--	--	--

Ainekohtaiset taidot

Opiskelija osaa

- kriittisesti tarkastella ja jäsennellysti esittää sekä luokitella ja tulkita historian kirjallisia lähteitä ja kuvailevia tekstejä
- tulkita kuvallisia lähteitä, kuten maalauksia, pilapiirroksia, graafisia esityksiä, julisteita, valokuvia,...
- analysoida, luokitella ja tulkita musiikki-, laulu- ja elokuva-lähteitä
- käydä rooli- ja debattipeliä, väitellä
- pitää referaatteja ja esitelmiä, laatia tietokoneavusteisia esityksiä
- tehdä internettutkimusta, hyödyntää internetiä kriittisesti
- dokumentoida, esim. esitteissä ja julisteissa
- vaihtaa näkökulmaa esim. puolesta ja vastaan -keskustelujen, roolipelien ja näyttämöllisen tulkinnan avulla sekä argumentoimalla historiallisten debattien simulaatioissa
- juontaa keskustelua.

Arviointi

Arvosana koostuu 50-prosenttisesti kirjallisista ja 50-prosenttisesti muusta oppitunneilla esitetystä osaamisesta. Kaikissa lukioluokissa kirjoitetaan puolivuositain koe. Kokeiden arviointitaulukko on liitteenä.

Lukiossa koeaika on 10. luokalla normaalitilanteessa 90 minuuttia, 11. ja 12. luokalla 135 minuuttia. Koetehtävät koostuvat kirjallisten lähteiden, historioitsijoiden ja asiantuntijoiden tekstien sekä kuvälähteiden (esim. pilapiirrosten ja vaalijulisteiden) analyysistä ja tulkinnasta, esityksissä ilmenevien historiallisten asiaintilojen selitysten käsittelystä sekä historiallisten asiaintilojen esittämisestä historiallisen dokumentaation muodossa.¹ Tehtävät kattavat kaikki kolme vaatimustasoa; painopiste on vaatimustaso II:ssa. Tavallisesti kokeessa on kolme tehtävää: 1. lähdeanalyysi tai -tulkinta, 2. historiallisten taustojen ja yhteyksien tai vastaavasti historiallisen asiaintilan esityksen historiallinen luokittelu ja tulkinta (vaatimustaso II) sekä 3. historiallista tuomiota tai arviota vaativan aiheen käsittely (vaatimustaso III). Mikäli annetaan historiallinen lähde, se ei tavallisesti saa olla yhtä sivua pitempi. Kirjallisen lähteen ja muun materiaalin yhdistelmä on myös mahdollinen.

Muu oppitunneilla esitetty osaaminen käsittää opiskelijan osallistumisen keskusteluihin oppitunnin aikana, suoriutumisen ryhmä- ja projektitöissä sekä esitykset ja kotitehtävät.

¹ Vrt. *Fachspezifische Hinweise für die Erstellung und Bewertung der Aufgabenvorschläge im Fach Geschichte*, 24.9.2015. Täällä on myös *Operatorenkatalog*.

